

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Poutapilvi-Puimuri
2018-2019

Helsinki

Toimintasuunnitelman rakenne

- Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen
- Työtämme ohjaavat arvot
- Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen
- Oppimisympäristö
- Toimintavuoden yhteiset tavoitteet:
 - Lapsen Vasut toiminnan suunnittelussa
 - Digitalisaatioon liittyvä tavoite
- Yksikön toimintakulttuurin kuvaus, toimintakauden keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimisen alueet
- Yhteistyö ja viestintä
- Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

Yksikön toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (varhaiskasvatuslautakunta 16.5.2017)

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta toimipisteessä tai yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.

Yksikön toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan toimintakauden varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021](#)

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- Päiväkodin johtaja ottaa yhteyttä uuteen perheeseen ja sopii tutustumisjakson ensimmäisen päivän käynnin ja kertoo tutustumisviikon merkityksestä ja aloituskeskustelusta. Tulevan ryhmän kasvattajat sopivat tutustumisviikon muun aikataulun uusien perheiden kanssa
- Painotamme tutustumisviikon tärkeyttä lapsen ja perheen ja henkilökunnan tutustumisessa toisiinsa luottamuksellisen suhteen alussa. Vanhemmille kerrotaan, että he voivat osallistua tutustumisviikon aikana lapsensa kanssa kaikkeen ryhmän toimintaan. Lapselle tarjotaan yksi tutustumislounas ennen aloitusta, jotta vanhemmat ja lapset näkevät ja kokevat, minkälainen on ruokailuhetkemme. Lapsi voi tutustua myös lepo hetkeen vanhemman kanssa tutustumisjaksolla
- Päiväkodin kasvattajat ovat aloitteellisia tutustumisjaksolla, tutustuvat lapseen ja vanhempien tapaan olla oman lapsensa kanssa
- Vanhemmille jaetaan aloituspaketti, johon on koottu tärkeitä tiedotteita ja täytettäviä lomakkeita
- Tutustumisjakson aikana ryhmän lastenhoitaja käy vanhempien kanssa aloituskeskustelun. Kahden kuukauden sisällä aloituksesta lastentarhanopettaja käy vanhempien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelun (vasu) tai lapsen esiopetussuunnitelmakeskustelun (leops)
- Käymme siirtoneuvottelun ennen kuin lapsi siirtyy toisesta päiväkodista meille tai toiseen päiväkotiin meiltä. Neuvotteluun osallistuu vanhempi, nykyinen ja tuleva kasvattaja
- Samoin järjestetään siirtoneuvottelu ryhmien kasvattajien välillä vanhempien luvalla, kun lapsi siirtyy ryhmästä toiseen. Lapset käyvät pikku hiljaa tutustumassa uuteen ryhmään tutun kasvattajan kanssa omassa päiväkodissa

Lapsiryhmien muodostaminen

- Päiväkodin lapsiryhmät suunnitellaan vuosittain ajoissa keväällä yhdessä kaikkien ryhmien kasvattajien ja päiväkodin johtajan kanssa. Ryhmien muodostaminen lähtee päiväkodissa jo olevien ja tulevien uusien lasten iästä ja määrästä. Keväällä mietitään ketkä kasvattajista jatkavat tuttujen lasten kanssa ryhmässä ja ketkä lähtevät isompien ryhmään siirtyvien lasten kanssa uuteen ryhmään
- Poutapilvessä ryhmät on muodostettu niin, että pienimmät 9kk-3-vuotiaat (Untuvat, Hahtuvat) toimivat omissa, 3-4-vuotiaat (Helmiäiset) ja 3-5-vuotiaat (Kuunkehrät, Auringonsäteet) omissa ryhmissään. Tänä vuonna Poutapilvessä on yksi puhdas esiopetusryhmä (Tähdenlennot, 14 lasta) ja yksi 5-6-vuotiaiden ryhmä (Pyrstötähdet, 11 esiopetusikäistä). Osapäivälapsia on Metsätähdet ryhmässä 6-13 riippuen lasten iästä
- Päiväkoti Puimurissa on muodostettu neljä kahden aikuisen ryhmää lasten iän mukaisesti. Pienimmät 9kk-3-vuotiaat muodostavat Niittyviljojen ja Vanamoiden ryhmät (8 lasta kummassakin). Isommat 3-5-vuotiaat toimivat Pellavat ja Pumpulit ryhmissä (14 lasta kummassakin)
- Kummassakin päiväkodissa kaikkien ryhmien sisällä toimitaan kiinteissä pienryhmissä (4-14:n lapsen pienryhmissä)

Lapsen vasuprosessi –yhteisesti sovitut käytännöt

- Tutustumisjakson aikana ryhmän lastenhoitaja käy aloituskeskustelun, jossa korostetaan avoimen vuorovaikutuksen tärkeyttä, annetaan vanhempien kertoa omasta lapsestaan, päivähoiton aloitukseen liittyvistä toiveistaan ja huolistaan sekä kerrotaan vanhempien osallisuusmahdollisuuksista
- Ryhmän kasvattajat kokoavat havaintojaan (vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita, tuen tarpeita) lapsista ja lasten haastatteluista ja keskustelevat niistä ennen vasukeskustelua. Lastentarhanopettaja kokoaa havainnot
- Kahden kuukauden sisällä aloituksesta lastentarhanopettajat sopivat (ajanvarauslista esillä) vanhempien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) tai lapsen esiopetussuunnitelmakeskustelun (leops), jota arvioidaan yhdessä seuraavana keväänä (leops, ja muualle siirtyvät lapset, vasu) tai syksyllä uuden vasukeskustelun aluksi. Ennen keskustelua vanhemmille annetaan etukäteen täytettävä keskustelulomake, jonka vanhemmat palauttavat ennen vasukeskustelua. Vanhemmat kirjaavat lomakkeeseen omat havaintonsa oman lapsensa vahvuuksista ja mielenkiinnonkohteista ja lapsen omat toiveet. Kaikkien 15.9.18 mennessä aloittaneiden lasten vasut on pidetty ja kirjattu 30.11.18 mennessä
- Vasukeskustelu kestää noin 30 minuuttia tai enintään tunnin, jos keskustelussa on tulkki mukana. Lapsi voi olla vasu- ja leopskeskustelussa mukana ainakin osan aikaa
- Lastentarhanopettaja kirjaa vasukeskustelun tietojärjestelmään vanhempien kanssa käydyn keskustelun lapsen vahvuuksista ja mielenkiinnonkohteista ja sovitut pedagogiset toimenpiteet toiminnalle. Hän antaa kirjatun vasun vanhemmille luettavaksi pian keskustelun jälkeen
- Lastentarhanopettaja kirjaa ryhmän jokaisen lapsen vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet ja pedagogiset toimenpiteet vasukoontilomakkeeseen ja kertoo sovitut asiat muille ryhmän kasvattajille.

Oppimisympäristö

- Meillä on monipuoliset ja toimivat tilat ja välineet sekä käytännöt, jotka mahdollistavat muunneltavan ja kehittyvän toiminta- ja oppimisympäristön. Lasten ajatukset ja työt näkyvät ja vaihtuvat jatkuvasti toimintaympäristössämme teemojen ja vuodenaikojen mukaan.
- Kasvattajan tekemät havainnot lasten leikeistä ja leikin kehittelyn tarpeesta virittävät yleensä tarpeen tilojen muokkaamiseen. Muuntelemme tiloja lapsiryhmän tarpeiden, mielenkiinnon kohteiden (esim. majaleikit, rakenteluleikit, unelmien päiväkotiprojekti, Muumit) ja yhteisten teemojen mukaan. Toimintaympäristö muuttuu painotusten ja kuukausitapahtumien (esim. sadonkorjuuviikkojen toritapahtuma salissa) teemojen mukaisesti ja tiloja suunnitellaan, rakennetaan ja arvioidaan yhdessä lasten kanssa tapahtumien tai projektien jälkeen
- Hyödynnämme ympäröivää luontoa ja kaupunkiympäristöä osana oppimisympäristöämme; läheisyydessämme sijaitsevat oma metsäpaikka, Longinojan urheilupuisto, Malmin jäähalli, Malmin lentokenttä, Fallkullan kotieläintila, Malmitalo ja kirjasto sekä alueemme leikkipuistot. Matkustamme julkisilla liikennevälineillä (juna, bussi, raitiovaunu, metro) tutkimaan ja osallistumaan Helsingin kulttuuritapahtumiin (esim. Annantalo, Kansallisooppera, Kiasma, Ateneum), museoihin (esim. Luonnontieteellinen museo, raitiovaunumuseo, työläiskortteli) ja patsaisiin

Oppimisympäristö jatkuu

Tällä hetkellä seuraamme kokonaisen asuinalueen rakentumista Poutapilven ympärille, esim. tontin stabilointi, kallion räjäyttäminen, salaojittaminen, katujen tekeminen, pumppaamorakennuksen pystytys. Erilaiset työkoneet ja työtavat tulevat lapsille konkreettisesti tutuiksi tässä ja nyt. Rakennusmiehet käyvät mielellään kertomassa aidan toisella puolella seuraaville lapsille rakentamisen työvaiheista.

Toimintaympäristössämme on mahdollisuudet moneen: liikkumiseen, rauhoittumiseen ja rauhalliseen toimintaan, kädentaitoihin, tutkimiseen ja rakenteluun. Leikissä huomioidaan lasten kiinnostuksenkohteet ja toiveet: sähkömailat muuttuvat keppihevoseksi ratsastuskilpailuihin, rakennustyömaan innoittamina syntyy lasten omia pikkukaupunkeja viemäriverkostoineen, pahvilaatikosta saa aikaan majan ja koivujen juurelle tarkkuutta vaativan motoriikkaradan.

Pidämme tilamme turvallisina, siisteinä ja selkeinä lasten leikeille ja toiminnalle.

Lapsen Vasu toiminnan suunnittelussa

- Meillä on käytössä ryhmän lasten vasuista koottu vasukoontilomake
- Ryhmän lastentarhanopettaja vastaa siitä, että ryhmän lasten vasukoonti (lomake, johon on kirjattu kaikkien ryhmän lasten vahvuudet, mielenkiinnon kohteet ja tavoitteet ja toimenpiteet pedagogiselle toiminnalle) on esillä ja pohjana jokaisessa tiimipalaverissa ohjaamassa toiminnan suunnittelua, arviointia ja kehittämistä
- Kaikilla ryhmän kasvattajilla on tiedossa oman ryhmän lasten vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet sekä tavoitteet ja toimenpiteet pedagogiselle toiminnalle
- Ryhmän toiminnan suunnitelmassa otetaan huomioon aina uuden toimintakauden alussa ryhmän lasten vasuista koottu vasukoonti. Vasukoonti tuo näkyväksi, mitä taitoja ryhmällä jo on ja mitä tulee vielä harjoitella
- Kasvattajat yhdessä lastentarhanopettajan johdolla arvioivat säännöllisesti tiimipalavereissa tavoitteita ja pedagogista toimintaa
- Vasukoonti mahdollistaa kaikkien ryhmän lasten vahvuuksien ja mielenkiinnonkohteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden huomioimisen päivittäisessä toiminnassa

Digitalisaatio varhaiskasvatuksessa

Tavoitteet:

- Henkilöstö käyttää rohkeammin ja monipuolisemmin erilaisia tieto- ja viestintäteknologisia työvälineitä ja sisältöjä varhaiskasvatuksessa
- Annetaan lapsille enemmän mahdollisuuksia käyttää monipuolisesti erilaisia tietoteknisiä välineitä ja sisältöjä. Huomioidaan ohjauksessa tietosuoja- ja turvallisuus sekä mediakriittisyys.

Kehittämistoimenpiteet:

- Päiväkotimme digiyhdyshenkilöt suunnittelevat ja toteuttavat digikahviloita koko kasvatushenkilökunnalle pedapalavereiden yhteyteen. Tutustutaan yhdessä laitteisiin ja ohjelmiin vertaisoppimisen keinoin
- Perustamme ryhmille omat instagram-sivut, kun olemme saaneet ryhmiin älypuhelimet

Varhaiskasvatusalueemme yhteinen tavoite:

- Toimintakulttuurin kehittäminen digitaalisuuden mahdollisuuksia ja kokemuksia monipuolisesti hyödyntäen

Kehittämistoimenpiteet:

- Otamme käyttöön sähköisen viestinnän
- Jaamme digitaalista osaamista yksiköissä ja varhaiskasvatusalueellamme
- Vietämme alueellamme digiviikkoa keväällä v 2019, viikolla 11.

Yksikön toimintakulttuurin kuvaus, toimintakauden keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde

Leikkiin kannustava, lapsen osallisuutta vahvistava toimintakulttuuri

Tavoite:

- Lapset saavat tilaa, aikaa ja rauhaa leikille leikkiin houkuttelevassa, pedagogisessa leikkiympäristössä

Toimenpiteet:

- Kasvattajat mahdollistavat tilan, ajan ja rauhan lasten pitkäkestoisille leikeille
- Lasten ja leikkien havainnointi, haastattelut ja vasukeskustelut tuovat esiin lasten kiinnostuksen kohteet
- Kasvattajat suunnittelevat ja rakentavat lasten kanssa leikkiympäristön niin, että välineet ovat lasten saatavilla, ehjiä, ikä- ja kehitystason mukaisia ja turvallisia. Ja että niitä on riittävästi
- Leikkiympäristöä muunnellaan lasten ideoiden ja teemojen mukaan
- Kasvattajat ovat mukana lasten leikeissä tukena ja saatavilla sisällä ja ulkona
- Kasvattajat ovat kiinnostuneita lasten leikeistä, mallittavat ja rikastavat leikkejä

Arviointi:

- Arvioidaan toimintakauden lopussa (syksy, kevät, kesä) leikkiympäristön tilaa yhdessä. Arvioidaan myös lasten kanssa (arviointikaavake)
- Arvioidaan viikoittain tiimikokouksissa (aiheena esityslistalla) kasvattajien osallistumista lasten leikkeihin

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoitteet:

- Digivälineiden monipuolinen pedagoginen käyttäminen; lasten osallisuuden ja leikin sisällön havainnointi ja näkyväksi tekeminen lapsille ja lasten kanssa, kuvaamalla ja sanoittamalla
- Annetaan lapsille rohkeammin mahdollisuuksia kokeilla itse erilaisia tieto- ja viestintäteknologisia laitteita ja ohjelmia

Toimenpiteet:

- Otetaan uudet Ipadit ja älypuhelimet rohkeasti käyttöön, tutustutaan eri laitteisiin, sisältöihin ja menetelmiin
Järjestämme digikahviloita, joissa välineisiin ja ohjelmiin tutustutaan yhdessä (pedapalaveri)
- Perustamme omat instagram-tilit kaikille ryhmille, kun saamme älypuhelimet
- Kasvattajat kuvaavat ja videoivat Ipadillä lasten leikkejä ja leikeistä keskustellaan lasten kanssa
- Lapset kuvaavat ja videoivat omia leikkejään. Kuvia ja videoita katsotaan yhdessä ja keskustellaan leikistä ja kehitetään leikkejä yhdessä

Oppimisen alueet

Kielen rikas maailma

Tavoitteet:

Lasten vuorovaikutustaitojen kehittyminen ja vahvistuminen
Lapset rohkaistuvat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja toimimaan erilaisissa tilanteissa
Lasten tunnetaitojen ja empatiakyvyn kypsyminen

Toimenpiteet:

Kasvattajat luovat ryhmään ja päiväkotiin turvallisen, hyväksyvän ja kannustavan ilmapiirin yhdessä lasten kanssa.
Kasvattajat pysähtyvät tilanteissa, ovat läsnä ja toimivat sensitiivisesti (reagoidaan myös ei kielellisiin viesteihin).
Kasvattajat toimivat monipuolisesti ilmaisun mallina
Tunteita käsitellään lasten kanssa erilaisin kuvakortein, tarinoin ja keskustellen
Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia arjen tilanteita ja tunteita draamaleikkien avulla

Helsinki

Yhteistyö ja viestintä

- Otamme vanhemmat mukaan lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun aloituskeskusteluissa, lapsen vasu- ja leopskeskusteluissa, vanhempaintilaisuuksissa, toiminnallisten juhlien järjestämisessä, asiakaskyselyissä, palautelaatikkokyselyissä ja haastatteluissa. Vanhemmat myös vaikuttavat lapsensa arkeen kaikissa päivittäisissä yhteisissä keskusteluissa tuonti- ja hakutilanteissa.
- Toteutamme perheiltä tulleita ehdotuksia ja toiveita aina mahdollisuuksien mukaan.
- Viestimme vanhemmille toiminnasta eteisissä olevilla ilmoitustauluilla, joissa on viikko-ohjelma, päivän rakenne kuvina, retki-ilmoituksia ja kuvia sekä kerrontaa toiminnasta.
- Viikon toimintakertomuksia ja muita ryhmän tiedotteita lähetetään vanhemmille myös sähköpostilla
- Vanhemmat osallistuvat toimintasuunnitelmien tekoon joko ryhmä-, päiväkotikohtaisissa tai koko yksikön vanhempaintilaisuuksissa
- Teemme säännöllistä monialaista yhteistyötä alueemme kiertävän erityislastentarhanopettajan (kelto), Suomi toisena kielenä lastentarhanopettajan (S2-lto), Poutapilven lähikoulun (Hietakummun ala-aste), seurakunnan ja neuvolan kanssa. Yhteistyökumppaneitamme ovat myös tarvittaessa perheneuvolan ja lastensuojelun työntekijät.
- Meillä on yhteinen Luontokosketus-ympäristötaidehanke Teatteri Ilmiön kanssa syksyllä 2018. Hankkeeseen sisältyy työpajoja esikoululaisille Poutapilvessä, Ensikosketus esitys Malmitalolla 20.9.18., yhdessä tehty esitys, Muovipussimeri 14.11.18 Poutapilvessä, Koti luonnossa -näyttely 5.11.-14.11. Malmitalolla ja ympäristötaidekoulutus draaman keinoin Puimurin ja Poutapilven ekoyhdyshenkilöille 19.11.18

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arvioinnin on oltava systemaattista ja säännöllistä, ja sitä pitää tehdä niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin. Arvioinnin tulee perustua dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tulee tehdä suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

Pedagoginen dokumentointi

- Havainnoimme mm. lasten leikkiä, kielen kehittymistä, vuorovaikutussuhteita ja taitoja (esim. 3-vuotis neuvola päiväkodissa, Hyve4, suomi toisena kielenä, lapsen vasu, vasukoonti, leops)
- Lasten kansioihin kerätään lasten piirustuksia, haastatteluja, valokuvia toiminnasta ym., joiden avulla keskustellaan lasten ja vanhempien kanssa lapsen kasvusta ja kehittämisestä
- Kasvattajat arvioivat tiimikokouksissa, kehittämisilloissa ja kehittämisspäivillä yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmän toiminnan suunnitelmaa ja omaa toimintaansa
- Kasvattajat arvioivat omaa toimintatapaansa itsearviointilomakkeen avulla ja henkilökohtaisissa kehityskeskusteluissa kerran vuodessa. Tiimien toimintaa ja toimintatapoja arvioidaan ryhmäkehityskeskusteluissa vuosittain.
- Lasten kasvun kehityksen ja oppimisen edellytysten toteutumista arvioidaan vasukoontilomakkeen avulla tiimissä ja lapsen vasun tavoitteiden ja pedagogisten toimenpiteiden toteutumista vasukeskusteluissa
- Havainnot ja dokumentointi tukevat kasvattajien arviointia ja toiminnan suunnittelua ja kehittämistä